

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Woltova ulica 1/1. Telefon 360
Uprava:
in trg 8. Telefon 44.
Čokopisi se ne vračajo.
ašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Ljubljana.

Proti draginji in korupciji!

Narodno-socialistična stranka sklicuje za danes, v petek ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«

protestni shod proti draginji in korupciji.

O draginji bo poročal Zorko Fakin, o korupciji in bankokratstvu pa narodni poslanec A. Brandner.

Ljubljansko prebivalstvo! Zadnji čas je, da protestiramo proti vedno dvigajočim cenam najvažnejših življenjskih potrebščin, proti oderuham, izvoznicarjem in tihotapcem valute na debelo.

V Trstu zopet izbruhne generalna stavka.

Trst, 13. oktobra. (Izv.) Komaj nekaj dni je preteklo, odkar je prenehala generalna stavka v Julijski Benečiji in že nam grozi nova generalna stavka. Stavka je bila prenehala, ker so se bili industriji udali zahtevi delavstva, da se takoj zopet odprejo ladjedelnice in da bodo sprejeli na delo vseh 10.000 izprtih delavcev. Medtem pa naj bi se pogajanja o zvišanju plač nadaljevala v času do 15. t. m. Ako bi ne prišlo med industrijalcem in zastopniki izprtih delavcev do sporazuma, potem bi stopila odredba o izprtju delavstva iz ladjedelnic zopet avtomatično v veljavo in bi ostalo torej 15. t. m. zopet 10.000 delavcev na cesti brez kruha.

Pogajanja, kakor smo izvedeli, potekajo zelo slabo za delavstvo. Indu-

strijalci se ne marajo udati niti za las. Oni stojijo trdno na stališču, da morajo znižati plače delavstvu, ker ladjedelnice so pasivne in jim vlada ne mara dati pričakovane podpore.

Sodeč po zadržanju delodajalcev in po neugodnem poteku pogajanj, izbruhne 15. t. m. skoro gotovo zopet generalna stavka.

Delavstvo se že pripravlja nanjo. Z mrzlično naglico se vršijo organizatorični načrti po raznih odsekih, da jih čas ne prehit. Ako pride ponovno do stavke, jo namerava razširiti delavstvo po celi državi, pričeneši s stavko kovinarjev.

Kako se razvije potek te morebitne stavke, je uganka, ki lahko postane usodna za celo državo.

Med demokrati in radikalci še ni sporazuma.

Beograd, 13. okt. (Izv.) Med demokrati in radikalci se vrše pogajanja. Kakor izgleda, pred Pašićevim povratkom ne bo prišlo do sporazuma in tudi potem je vprašanje, če se bodo sporazumeli. Vse vesti o doseženem sporazumu, ki so izšle v nekaterih listih, so preuranjene.

Zagreb, 13. oktobra. (Izv.) Današnji »Juturni List« je prinesel vest iz Beograda, da v demokratski stranki obstoji nevarnost cepjenja, ker ta

stranka razpada polagoma zopet v skupine, iz katerih je izšla. Razventega trdi imenovani list, da je bivši ban Tomljenović preko Jermanovića poskušal se približati Protiču, da vstopi v radikalno stranko. V današnji »Riječki« Tomljenović te vesti dementira in dostavlja, da sedaj pogajanja s politiki ene ali druge stranke niso na mestu, marveč, da je naloga vsakega, da prispeva h konsolidaciji razmer.

Svetovna valutna konferenca v Londonu koncem novembra.

SANACIJA SREDNJEVROPEJSKIH VALUT, ORGANIZACIJA SUROVINSKIH KREDITOV, ZAKONODAJA PROTI VALUTNI SPEKULACIJI.
(Pogovor našega dunajskega poročevalca z angleškim finančnikom.)

Dunaj, 12. okt. (Izv.) Nekaj dni od tega je časopisje prineslo vest o pripravah za sestanek mednarodne teže finance, ki bi se naj vršil v Washingtonu ali Londonu. Poslednji nemški padci avstrijske krone in nemške marke na mednarodnih tržiščih so dovedli posebno angleške političarje na vprašanje o neodložljivosti sanacije srednjeevropskih valut. Izgleda, da se bo vršil mednarodni kongres finančnikov v najbližnjem času.

Vaš korespondent je imel priložnost o tem govoriti z nekim, na Dunaju bivajočim angleškim finančnikom, ki je izjavil sledeče:

»Predvsem ugotavljam, da je inicijativa za mednarodni finančni kongres izšla iz Londona in ne iz Zedinjenih držav in sicer od bančnega strokovnjaka Mac Kenna, ki je bil dalj časa vodja angleškega zakladnega urada in ki igra pomembno vlogo odkar je guverner različnih bančnih zavodov. Nedavno se je Mac Kenna izrazil svoje pomisleke o praktični izvedljivosti londonske odškodninske pogodbe ter je izrazil bojazan, da pri vsej dobri volji Nemčije ne bo v stanu izbegniti denarni katastrofi v svoji notranjini. Po njegovem mnenju dolžbe odškodninske pogodbe niso bile ugodne za Anglijo. S posredovanjem ameriških prijateljev je Mac Kenna povprašal v aliranih državah, na Holandskem, v Švici in v Skandinaviji ali

ne bi bilo smoteno pripraviti sestanka mednarodne teže finance. Vzroki, ki se navajajo v predlogu Mac Kenna in ki govorijo za nujnost, zaupnost razgovora mednarodnih finančnih krogov so sledeči. Bivši minister opozarja na nestalne valute evropskih držav, ki je objela zmaganje in zmagalce. Ugotavlja, da niti bruseljski finančni sestank v okviru Zveze narodov, niti razgovor finančnih vprašanj na pariški odškodninski konferenci ni privedel vidnih uspehov. Državniki niso v stanu ločiti gospodarska vprašanja in politična in se nahajajo navadno v prepiru, kadar razpravljajo na državnem polju evropske finančne krize in valutnega beraštva. Bili bi sicer pripravljene poravnati politična nasprotstva, vendar se nahajajo pod kontrolo parlamentov, kjer pa žal še vedno odločajo goli politični premisleki. Iz teh razlogov smatra Mac Kenna trezen razgovor vodilnih finančnikov za nujen in plodonosen.

Finančnik je zagotavljal, da je našel predlog v londonskih krogih ugoden odziv. Vodja Westmünsterbank, lord Chelmers je izjavil, da bi bil sestanek mednarodne teže finance za trpečo Evropo več kot gola »diagnoza«, ona bi bila akcija ozdravljenja. Vsekakor se bodo odzvali angleški zastopniki povabilu. Londonska vlada podpira nameravani sestanek. Govori se, da bodo prisostvovali in pomagali angle-

škim zastopnikom na kongresu dva zastopnika finančnega departementa. Kar se tiče Francoske, so poročila nejasna. Izgleda, da bodo guvernerji »Societe generale« in Comptoir d'Escompte« sledili klicu. Holandska odposlje privorazredne udeležnike.

Predvidevano je, da se bo konferenca vršila že v Londonu koncem novembra. Nameravana so obravnavati tri vprašanja in poiskati njih praktične rešitve: 1. sanacija srednjeevropskih valut s pomočjo ustavitve kurzov, ki bi odgovarjala gospodarskim in finančnim razmeram navedenih dežel. — Posebno se navaja Poljska, Nemčija in Avstrija; 2. organizacija surovinskih kreditov pod vodstvom ameriškega, angleškega, holandskega sindikata s središčem v Amsterdamu; 3. omejitev valutne spekulacije s pomočjo stroge zakonodaje. Tozadevni sklepi se bodo sporočili vladam. Izgleda, da se bo z ozirom na pomen finančnega kongresa dosegel sporazum med vladami in solidarno nastopajočo težko financo.

IZ MINISTRskega SVETA.

Beograd, 13. okt. (Izv.) Ministrski svet se je na današnji seji predvsem pečal z vprašanjem naših financ. Za proračun za leto 1922 je bila izražena nada, da bo imel le majhen deficit.

ITALIJANSKI KRALJ V BOCNU.

Bocen, 13. oktobra. (Izv.) Danes zjutraj je dospel semkaj dvorni vlak z italijanskim kraljevsko dvojico. Iz varnostnih ozirih je vozila pred dvornim vlakom posebna lokomotiva. Kolodvor in prostor pred njim je bil zastražen od vojaštva in je bil pristop dovoljen le proti izkaznici. Na peronu so bili le zastopniki italijanskih oblasti. Solški otroci, ki naj bi bili tvorili špalir na peronu, niso prišli. — Nemško prebivalstvo Bocna se demonstrativno ni udeležilo sprejema; le nekaj radovednežev se je znašlo na kolodvoru. Italijanske trobojnice so bile izobešene le na vladnih poslopjih, ker se privatni posestniki hiš vabilu, da izobešijo zastave, niso odzvali ter so hišne stranke demonstrativno spustile zastore pri oknih. Tako je Bocen ob prihodu italijanskega kraljevega para izgledal kot izumrlo mesto.

BENEŠKA KONFERENCA.

Benetke, 12. okt. Avstrijska in madžarska delegacija sta večeraj zvečer in danes pod predsedstvom ministra za zunanje posle Della Torrette nadaljevali posvetovanja. Po natančni presoji vseh vprašanj sta se obe odposlanstvi sporazumeli. Zapisnik z natančnimi podatki doseženih uspehov in modalitet izvedbe se bo sestavil še drevi ter ga bodo pooblašenci vlad podpisali.

Dunaj, 13. oktobra. (Izv.) Avstrijsko-madžarska delegacija je danes po daljših pogajanjih in natančni presoji vseh vprašanj prišla do sporazuma ter se je o tem sestavil protokol. Doktor Schober je ob 2. popoldne odpotoval na Dunaj, da tekoma jutrišnjega dneva poroča odseku za zunanje zadeve o uspehu pogajanj. — O poteku in izidu pogajanj se Vašemu poročevalcu poroča sledeče: Avstrijsko-madžarska delegacija sta se v toliko sporazumeli, da glede Burške prevzame Madžarska obveznost, isto izpremeniti. Pred zaključkom pogajanj so se odigrali dramski prizori, ki so ogrožali uspešen izid. Končno se je posredovanju Della Torrette posrečilo privedi obe stranki do sporazuma in sicer na sledeči način: Madžarske čete zapuste Burško, predaja iste Nemški Avstriji, ljudsko glasovanje o definitivni pripadnosti Sopronja in sedmerih vasi okolice. V slučaju, da izpade glasovanje v prid Madžarski, odstopi slednja od svojih finančnih zahtev napram Nemški Avstriji.

Pot do katoliških Albancev.

Te dni je v »Slovenec« neki »—« napisal ob premotritvanju albanskih zadev misel, naj bi se z jugoslovanske strani ustanovil za katoliške albanske mladeniče konvikt na pr. v Zagrebu, očitno za take, ki naj se izobrazijo za duhovnike med katoliškimi Albanci. Na ta način bi se med temi albanskimi plemeni podpirale in gojile simpatije do Jugoslavije.

Misel izražena v tem predlogu se mora zdeti vsakemu prevdarnemu človeku ne le zelo simpatična, marveč naravnost čim urnejše izvedbe vredna. Kajti naše razmerje do Albanije bo ostalo, kakor kažejo poslednji dogodki, še dolgo problematično, naša borba z Italijo se bo poleg drugega prenesla tudi na albanska tla. Naš največji interes leži v tem, da nas italijanski vpliv ne izrine povsem iz te »države«.

Mi smo že ponovno obračali pozornost na Albanijo, v pravilnem presojanju, da se velik del borbe za naše solčno Primorje bje dol v malo priljubljeno Albanijo. Opozarjali smo tudi na konfesionalno raznolikost dežele Škiperarov in na kažipot, ki se nam za albansko politiko nudi sam od sebe.

Med katoliškimi Albanci je pred vojno Avstrija porabila obilo truda in denarja za propagando. Ker pa je to propagando vodil nemško-nacionalni moment, je imela premalo realne osnove v deželi, kjer je bila nemščina popolnoma nepoznana in nepraktična. Zato so delali Italijani Dunaju zelo uspešno konkurenco, ker je italijanščina tamkaj vendarle bližja in nje znanje praktično lažje uporabljivo. In Avstrijci so vspricho tega celo sami v svojih šolah gojili laščino in na ta način napeljavali vođa na mlin rimske politike. Njihova protijugoslovanska politika jim je branila, da niso uporabljali onega sredstva, ki bi v severno-albanskem ozemlju, obdanem od vseh strani s Srbi, nudil največjo praktično vrednost, t. j. srbohrvaščine. Hrvati bi mogli postati vez do Albancev.

Te izkušnje izrabimo sedaj mi. Tudi danes je Albanija politično needna, in sicer v skladu s konfesionalno razcepljenostjo. Pravoslavni na jugu kažejo velike simpatije za Grke in bi se povečini najraje združili z Grčijo; skupnost z muslimani jim je nesimpatična. Muslimani si pravzaprav žele le — nazaj pod Turčijo, kjer je vse sposobne čakala lahka karijera. Glede razmerja do Italije in Jugoslavije je pač v poslednji dobi, odkar je padel Esad, italijanski vpliv prekosil jugoslovanskega. Katoliški Albanci naposled žive v starodavnem nasprotju do muslimanskih; med njimi pa je še močan vpliv dose-danje italijanske propagande, katere steber je nižja in višja duhovščina, vzgojena v Italiji. Ako hočemo tedaj severni katoliški del Albanije navezati nase — in to leži v našem najnujnejšem interesu — si moramo vzgojiti pristavev tudi med tamkajšnjo katoliško duhovščino. Kaj takega pa gre polagoma, po sistematičnem delu, katerega ena stopnja je ustanovitev uvodoma omenjenega zavoda.

Naznačena propaganda se more voditi le preko katoliško-hrvatske Dalmacije, Hercegovine in Hrvatske. Seveda je predpogoj smiselnosti take akcije, da se zboljša napeto razmerje med Hrvati in Srbi, da se ne bi albanski gojenci mesto simpatij do Jugoslavije navzeli srbohrovskega duha.

Vsak najmanjši uspeh, ki utrdi naš mednarodnopolitični položaj je za nas, ki smo obdani od nepreljubeznivih sosedov, velikega pomena in nobenega ne gre zametavati.

KARL OSTANE V ŠVICI.

Basel, 13. oktobra. (Izv.) Glasom poročil »Baseler Nachrichten« iz Berna se vse evropske države ne izvzemši Španije protijivo dati ekscesarju Karlu zavetišče. Na ta način bo morala Švica hočeš-nočeš še nadalje igrati vlogo gostoljubnega zaščitnika.

GOSPODARSKA KATASTROFA V NEMŠKI AVSTRIJI.

Dunaj, 13. okt. (Izv.) Dunajska trgovina je prišla vsled današnjega gospodarskega položaja v skrajno težaven položaj. Z ozirom na katastrofalni položaj detajlne trgovine, so se o gospodarski situaciji posvetovali trgovci zadnje dni in prišli do jedrnatega zaključka, da bo morala detajlna trgovina svoje poslovanje ustaviti, ako se razmeram ne odpomore. Blagovne zaloge so popolnoma pošle. O novih nakupih niti govora ne more biti, ker je inozemska valuta tako visoka, da je vsak nakup izključen. Avstrijska krona je izgubila vsako vrednost.

Detajlni trgovci so na predlog svojega predsednika sklenili, da bodo proti grozeči nevarnosti podvzeli skupne korake s konzumenti. Ker današnji gospodarski položaj ogroža nešteto trgovin, je neobhodno potrebno, da prisrkoči na pomoč vlada. Vlado se obdolžuje, da dosedaj ni ničesar storila v varstvo detajlne trgovine in je s favoriziranjem velikih bank veliko kriva težke gospodarske situacije.

Najtežje se obdolžuje velike banke, ki ne dovoljujejo nobenih kreditov solidni trgovini. Če pa solidni trgovci vendarle s trudom doseže kredit, se mu stavijo tako težki pogoji, da je kredit nesprejemljiv. Trgovci obetajo tudi proti bankam obsežno akcijo, sporazumno s konzumenti. Napoveduje se najostrejši boj proti birokratizmu in kapitalizmu, ki hoče dobiti vso moč v svoje roke, brez ozira na stradajočega konzumenta in propadajočo malo trgovino.

Borzna poročila.

Zagreb, 13. okt. Devize: Dunaj 48 — 58, Praga 282, Trst 9.95, Berlin 194, London 1000, Budimpešta 39 — 39.50. Valute: dolarji 251, napoleonori 840, lire 8.80, avstrijske krone 11.

Beograd, 13. okt. Devize: London 241.30, Pariz 450, Newyork 62.50, Zeneva 1210, Milan 249.65, Praga 68.50, Berlin 49.40, Dunaj 2.16, Bukarešta 51.75. — Valute: francoski franki 445, dolarji 75.75, leji 55, marke 48.50.

Praga, 13. okt. Valute: marke 65.25, švic. franki 1414, lire 356, franc. franki 668.50, šterlingi 358, dolarji 92, dinarji 137.25, leji 71.50, levi 63, avstrijske krone 2.825, poljske marke 1.75, madžarske krone 13.47.

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Tudi opoldne še ni bilo nikake vesti. Katarina si je mislila: »Royal de Beaufrevers je opravil Lagardovo delo!... Po Louvru je naraščal hrup: »Kralj je izginil!... Kje je kralj?« — Katarina pa je dvigala plameneče oči k razpeli, ki je viselo nad njenim molitnikom, in hropela:

»Tedad si me vendar auslišal?«

In ukazala je, naj se sestane svet.

Po hodnikih se je razlegel glas dvornega norca Brusqueta, ki je kričal na vse grlo:

»Hudiča! Tristo vragov! Tudi jaz hočem imeti svojega norca!«

VII.

Iz obličja v obličje.

Royal de Beaufrevers je bil skočil v sobo, kjer je našel dvojce žensk.

»Veličanstvo,« je dejala ena izmed njiju, »tamle je!« in je iztegnila roko proti Florizini sobi.

Vrata, ki jih je pokazala, so se mahoma odprla, in Floriza je stopila na prag. Toda Beaufrevers je ni videl. Sklonil se je nad ženščino in ji zavil roke, da je padla vsa prestrašena na kolena.

»Ali si ti spustila lestvico?« je zarohnel.

»Daj« je zahropela nezvesta

služkinja. »Mari nisem storila prav?« Beaufrevers jo je potegnil k oknu, govoreč:

»Poslušaj. Ubil te ne bom, ker si ženska. Toda glej, da se spraviš od tod. Ako se vrneš še kdaj v to hišo, ako se boš klatila tod okrog, ako poizkusiš sploh karkoli, se ne bo zgodilo, ne da bi izvedel jaz; in če kaj izvem, ti prispehem nočoi, da ti ovljem lase okrog gladi in te zadavim brez usmiljenja. Hodi zdaj!«

»Kod naj odidem?« je jeknila babnica, groze pijana.

»Todi,« je dejal Beaufrevers. »Ti si spustila lestvico, ti leži po nji. Če si polomiš kosti, psica, je čisto prav!«

»Milost!« je zacvilila nesrečnica.

»Ali ti je ljubše, da pokličem velikega profosa? Na dvorišču stoji večala, draga moja!«

Ženska je vstala, potegnila si z roko po čelu, stopila k oknu in se spet odmaknila ob pogledu v globščino. Royal je hladnokrvno izdrl boudalo... Ozrla se je nanj s pogledom polnim smrtne groze; nato se je odločila. Splezala nizdol, z zaprtimi očmi in stisnjenimi zobmi, klin za klinom. Beaufrevers je gledal za njo. Dospela je do tal in zbežala, kakor bi ji gorelo za petami. Royal je skomignil z rameni, kakor bi ji hotel reči: »Ako bi bilo punice še kaj prida, bi se ubila.« Nato je stopil k drugi ženski, ki je skrivala glavo v rokah in lečala od straha.

»Si videla, kaj?«

»Da, oh, da! A jaz nisem zakrivila ničesar! Jaz nisem hotela!«

»Kdo vaju je plačal?«

»Gospod de Saint-André.«

»Saint-André!« je kričnil Beaufrevers. »Roland de Saint-André, kaj ne?«

»Ne. Maršal.«

Beaufreversu je zastala sapa. Obrisal si je znoj z obraza; nato je dejal:

»Da. Razumem. Sin dela na svoj lastni rovaš, oče pa za kralja. Dobro. Ne jokaj. Ti ostaneš tu, da boš vedela povedati vsakomur, kdor bi še kaj poizkušal, da sem jaz tu, ki pazim. Gorje ti, ako — —«

(Daje prih.)

Na pravi poti.

9. t. m. so zborovali v Celju strokovni učitelji. Kakor sem bil poizvedel, so obravnavali zborovalci poleg didaktičnih tem, tudi organizatorično stran strok. učiteljstva. Izrekli so se za zgraditev lastne organizacije, ki naj pozneje presoja: ali ji je vstopiti v UJU, ali se kot lastno društvo popolnoma osamosvoji.

Ne dotaknil bi se tega vprašanja, ker ne spada v moje področje, ko bi sam ne uvidel, da je mlajše strok. učiteljstvo stopilo na plan ter išče tistih potov, ki so edino pravi zanj. Zgradili si bodo »lastno hišo«, v kateri ne bo prostora le za gotove ljudi, temveč za vse strok. učiteljstvo v Jugoslaviji. Ne bodo tirali tovarišev na konopcih v organizacijo, tudi jih ne bodo vabili z medenimi obljubami, jih ne bodo terorizirali temveč jim bodo dajali v organizacijo samo ono, po čemer hrepeni strok. učiteljstvo. V organizaciji bo prostora za vse brez razlike strank. Posnemali bodo v tem oziru Profesor-sko društvo, ki je pokazalo, da more samo strogo stanovska organizacija uspešno in vsestransko braniti stan. zadeve. Dobro! Pokažite vi ostalemu učiteljstvu, da je taka organizacija mogoča!

Čudno se mi zdi le, da se zborovalci niso dotaknili točke, ki se povsem tiče časti celokupnega strok. učiteljstva: zahtevali naj bi stroge in jasne izjave pujskega tovariša Segule, da potem strok. učit. lahko spet vzvrata glave. Ali namerava to učit. z malomarno gesto ad acta preko tega?

Ne vem, kakšno stališče zavzema strokovno učiteljstvo napram izjavi »Učit. Tovariša«, da branimo odslej svojo čast v »nam prijaznem« političnem (!) časopisu. Na zborovanju se ni izreklo o tem. »Nam prijaznem« pove vse: začnimo se prekljati po pol. časopisu, da dvignemo tako višje ugled in čast učit. stanu. Vsako okrdništvo naj izvoli po enega najzagriženjega političarja, ki naj brani našo stanovsko čast. In ljudstvo bo spregledalo! O, jerum! To nasvetuje najprvo glasilo vodstva naše stanovske organizacije, potem se pa skriva s pripombo: jaz pa se ne bom vtikal v politične zadeve. Ne vem, kje je tukaj logična doslednost! Ugotavljam pa že zdaj, da bo imel v tem slučaju največ uspeha pač »Domoljube«. Ne s pol. časopisom v roki, temveč z delom in prijazno besedo pred ljudstvo; ne s pol. bičem, temveč z uslužno roko; ne s pol. programom, temveč s kulturnim, pa bo naša čast rešena!

Kaj pravi k temu strok. učiteljstvo?

Učitelj,

Nekoliko drugače!

Trst, 11. oktobra.

Današnji italijanski listi poročajo, da je dovolil jugoslovanski minister Antonjevič časnikarju lista »Tribuna« v Rimu intervju in prinašajo izveček njunega razgovora.

Minister Antonjevič je podal izjavo o razmerah med Jugoslavijo in Albanijo, dalje o položaju Skadra, o Madžarski in bivšem cesarju Karlu in končno o razmerju med Jugoslavijo in Italijo.

Ta točka je najzanimivejša, ne samo za Jugoslovane v kraljestvu, temveč tudi za nas Primorce, ki smo del jugoslovanskega naroda. In če se govori o nas, kaj, česar ne smatramo za odkritosrčnost in za resnico, je naša dolžnost, da se oglasimo in povemo

javnosti odkrito svoje mnenje. In zato hočemo izpregovoriti nekaj besed.

Na vprašanje časnikarja lista »Tribuna«, ali veruje minister Antonjevič v boljše, v tesnejše politične gospodarske odnose med Italijo in Jugoslavijo, je odgovoril gospod minister:

— Sedanji trgovski stiki med obema državama, so dobri, ali v primeri s tem, kakršni bi lahko bili, so skoro ničevi. V Beogradu so zastopane najvažnejše banke vse Evrope, le Italija edina nima tam svoje banke. (Kakšna škoda! — Op. poroč.) Ta odsotnost Italije napravi čuden utis, ker ne moremo razumeti vzroka...

In dalje časnikar:

— Neki poverjeni italijanski publicist je pisal včeraj iz Beograda dobesedno takole: »Jugoslovani nas sovražijo.«

— Ne zanikam popolnoma to težko trditev, je odgovoril g. minister, a dodati moram, da se to ne dogaja povsod, temveč samo v nekaterih krajih, ne pa med vsem narodom. Ozirati se moramo pa na to, da je Jugoslavija direktna podedovalka po stari Avstrijsko - Ogrski, ki je sejala smrtno sovraštvo do Italije. Je že mogoče, da se najdejo tu in tam krogi, ki še niso prebavili razpada, starega carstva, ki so obdržali še načelne nedotaknjen - stari vpliv, ali to ne sme prikriti živo željo naše države in našega naroda, ki stremi po čimbolj prijateljskih stikih z Italijo.

Na vprašanje, kakšne smeri zavzame jugoslovanska vlada proti vladi Zanella na Reki, je odgovoril minister:

— Smeri bodo pač povsem logične. Jugoslovanska vlada stoji z vlado na Reki čimprej v prijateljske odnose in bomo podvzimali imenovanje svojega diplomatskega zastopnika. Tako bodo uspostavljene med jugoslovansko, reško in italijansko vlado stalni stiki in izmenjava misli, in nemogoča bodo v bodoče vsaka nesoglasja in nesporazumljenja, ki so že del časa zastaralega ozračja javnega mnenja na tej in na oni strani Adrije.

— Torej odnosi med Jugoslavijo in Italijo se približujejo popolnoma sporazumljenju in prijateljstvu?

— Jaz sem tu, je zaključil minister Antonjevič, da pospešim dobo prijateljstva in sporazumljenja v prosepah obeh držav in v interesu evropskega mira.

Tako je tedaj govoril gospod minister Antonjevič. On zanika sovraštvo Jugoslovancov do Italijanov in kar ga je, ga podtika stari Avstro - Ogrski, ki je baje sejala smrtno sovraštvo do Italije.

Resnici na ljubo, moramo te besede odločno zavrniti. Bivša Avstro - Ogrska ni sejala sovraštva proti Italiji, niti proti Italijanom, ki so bili njeni podaniki. To vemo najbolje mi primorski Slovenci, ki smo imeli bivše avstrijske Italijane pred očmi in smo videli, kako je postopala bivša Avstrija z njimi. Protežirala jih je vedno in ob vsaki priliki. Kaj pa jim je še manjkalo razen univerze?

Zakaj jih je protežirala? Iz dveh razlogov: prvi zato, da bi oslabilo Slovence in lažje gradila nemški most do Adrije in drugi zato, ker je bila Italija pač njena zaveznica. Pri vsaki najmanjši krivici, ki se je zgodila avstrijskim Italijanom, je zavpila vsa Italija in Avstrija je takoj popustila. Ko pa je Italija napovedala Avstriji vojno, se je tista simpatija do Italijanov ohladila, kar pa ni prav nič čudnega. Kdo more simpatizirati z neizkrenim, hinavskim, zahrbtnim in lakomnim narodom?

Za takega smo ga imeli že takrat, a zdaj smo še bogatejši v poznavanju. Spoznali smo, da je ta narod, ki se vedno baha s svojo kulturo, nekulturen, podivjan in skoz krivičen narod, ki bi ga moral prezidati ves svet.

Da, gospod minister Antonjevič! Sovražimo ta narod in ga preziramo, sovražimo ga iz dna srca, in ne brez vzroka. Ali nič ne veste, kako pravičen je ta narod z nami, ali ne veste, kake ljubeznivosti nam izkazujejo? Bijejo nas po cestah kot pse, ker govorimo v svojem jeziku, vlačijo nas v ječe; uničujejo nam imetje, zažigajo nam hrame prosvete brez konca in kraja. Ali naj vse naštevam? Ali niste še nič čitali, nič slišali? — Da, gospod minister, mi jih sovražimo in sovražijo jih vse plasti jugoslovanskega naroda, ki čutijo jugoslovansko, zakaj — ali je brat tisti, ki ne čuti udarca, ki pade na brata? Ali je Jugoslovanc tisti, ki ne čuti z Jugoslovancem? Ako ljubijo Jugoslovanci v Jugoslaviji nas, ki nas je pol milijona v italijanskem jarmu, potem morajo sovražiti Italijane. Kako naj vendar spoštujem in ljubim tistega, ki bije mojega brata in mu zažiga domove in hrame prosvete?

Kaj bi skrivali, gospod minister, in kaj bi zatajevali? Ali naj pričakujejo Italijani kaj drugega? Otročje bi bilo tako pričakovanje! Vedeti bi pač morali, da le ljubezen in spoštovanje rodi ljubezen in spoštovanje in da sovraštvo ne more roditi kot edinole sovraštvo!

„Poetu“.

»Če jaše do jih na Parnas
zaal bi ne poskusil jaz?
si misli »pesnik« mladolet
ter vpreže osla na polet.
Pa osel Pekaz muha ima,
zariga glasno in pokima,
se kviško vzpne in »asperlo«
že zmukne »nevca« tja za plot.
V koprivah tam leži neroda,
potr obupan mladi mož;
tu ga izkane gospoda
gromovnik Plut in doktor Nož.
»Pondeljek« koi ga »angažira«
in JDS ga prec čisla,
prebira rime, jih požira,
mu vžlikla, ploska, kar se da.
Saj piše pesmi in sonete
in drame, cele operete,
a vse brez repa je in glave,
vse brez soli in cene prave.
So zabavljice vmes, puščice,
a manjka jim značilne »spice«.
Kedo se pač naj tu jezi,
če v stihih, kakor »Žan z Iblane«
brez vsake zdrave misli ti
uganja burke moč neslane?
Ne morem se jeziti jaz,
le — pomilujem ga na glas.

Neznanemu »pesniku« v »Pondeljeku« posveča F. Bračun.

Svoji k svojim!

Ali velja to geslo tudi za narodno gospodarstvo? Seveda, in še kako! To geslo navadno rabimo, kadar hočemo izraziti, da je dolžnost vsakega člana kake večje skupine, društva, stranke, tako, da ostane denar, ki ga izda, v tisti skupini in jo s tem indirektno in tudi direktno krepi. Toda kar velja za gornje slučaje, se mora nanašati v še večji meri na ves narod, in kjer se narod krije z državo, kakor n. pr. po tolikih stoletnih bojih sedaj pri nas, tudi na državo. V vse sloje našega naroda mora prodreti zavest dožnosti, da mora denar kolikor mogoče ostati doma v državi, ker se na ta način ne veča samo

blagostanje onega, ki je na tem direktno interesiran (trgovci, producenti), ampak tudi cele države in se narod popolnoma osamosvoji tudi gospodarsko in postane neodvisen od inozemstva.

To je torej ideal vsake države. Jugoslavija ima vse predpogoje za to, ker jo je narava tako bogato obdarila, tako glede svoje lege, kakor glede prirodnega bogastva. Je pa važen činitelj, ki nam greni veselje ob tem razmišljanju: naša prometna sredstva niso na višku, vse prej kot to. Ako hočemo dvigniti izvoz naših prirodnih bogastev (les itd.) in sploh poceniti prevozne stroške, je prvi pogoj, da se naša prometna sredstva zboljšajo. Železnice se morajo temeljito preurediti, stare vagoni in stare lokomotive je treba popraviti in nabaviti nove. Prevozni park se mora povečati, da bo kos svoji ogromni nalogi, ki jo mora vršiti. Zato mora enkrat z velikopotezno železniško politiko.

Zato pa je treba vsot, ki jih država nima na razpolago. Mora ji tiskati

na pomoč narod sam, ker bo imel od tega on največ koristi. Ne samo v bodočnosti, ko bo promet brezhiben in s tem vir splošnega blagostanja, ampak tudi že sedaj, ker naloži svoj denar kaj izoborno v obveznicah državnega investicijskega posojila, ki mu nosijo celih sedem odstotkov letno, torej približno 3 odstotke več kot pri drugih denarnih zavodih. Če pa denar doma leži skrit v skrinji, potem je to mrtev kapital, ki prvi lastniku ne donaja nobenega dobička, drugič pa s tem šoduje naši državi, ker ji ne da tega, česar potrebuje in indirektno s skrivanjem prihrankov sam sebi škoduje. Zaradi tega naj se vsakdo potruži, da podpiše kolikor mogoče mnogo državnega posojila. Rok poteče že v dveh dneh, t. j. dne 15. oktobra. Podpisujte takoj in ne odlašajte več, ker bo sicer prepozno!

NE ČAKAJ ZADNJEGA TRENUTKA
IN PODPISI DRŽAVNO POSOJILLO
RAJE DANES KOT JUTRI, KER IMAS
SAMO SE DVA DNI ČASA.

Gospodarstvo.

Vojna odškodnina.

Veliko razočaranje so doživeli begunci naše narodnosti z razglasom italijanske uprave, ki je izšel pred nekaj dnevi, da imajo od Italije pravico zahtevati vojno odškodnino samo italijanski državljani in oni, ki so zaprosili za državljanstvo Italije. Sedaj nastaja vprašanje, kje naj iščejo vojno odškodnino naši državljani za svoje podrtje hiše in požgano in pokradeno pohištvo na ozemlju Julijske Benečije in oni naši sorojaki, ki so optirali za našo državo? To vprašanje rešiti bi bila in je dolžnost naše centralne vlade v Beogradu, ki bi kot zaščitnica orpanih in brezpravnih moralna pokazati našemu italijanskemu sosedu, da se njegove nakane uničiti naš rod in mu škodovati, ne smejo uresničiti. Zal, da pri centralni vladi vsi oni oškodovanci, ki imajo pravico do vojne odškodnine, nekateri so se celo zadolžili na ta račun, ne najdejo tistega razumevanja, kot ga bi bilo pričakovati. Pred seboj imam odgovor pokrajinske vlade v Ljubljani, v katerem naznanja nekemu beguncu — našemu državljanu, da od Jugoslavije nima pravice terjati vojne odškodnine, ker je Jugoslavija dobila vojno odškodnino samo za Srbijo in Crnogoro. Torej takol človek, ki je ne po lastni krivdi radi vojskovanja zgubil vse svoje imetje, ter si rešil komaj golo življenje, ta človek — naš državljan nima od vlade pravico zahtevati vojne odškodnino in vlada sama nima toliko smisla, da bi s svojo avtoriteto zasigurala pravico, da se mu storjena krivica popravi. Da se nam ne bo oporekalo, da zabavljamo brez povičja, hočemo navesti konkreten slučaj poleg tisoče drugih. V Slovenjem Gradcu živi železniški pisarniški upravnik s štirimi otroci in ženo bedno življenje v stanovanju, ki odgovarja milo rečeno hlevu že od prevrata, brez pohištva, brez sredstev za nabavo istega. Moč je služboval v Gorici in si je pri italijanskem napadu na Gorico rešil le golo življenje s svojo družino ter pribežal v svojo lastno domovino. Temu možu, ki je žrtvoval vse svoje imetje vojnemu molohu temu možu, ki danes tudi zvesto služi svoji državi in svojemu narodu, temu možu se na njegove nebrojne prošnje odgovarja, da nima pravice do odškodnine za svoje imetje, ki si ga je prištel s trdim delom. To

odgovarja ona vlada one države, kateri ta zvesti sin naroda pripada. Ona vlada, ki imej naloženo dolžnost ščititi svojega državljana pred socialnim poginom. Rdečica sramu inora obliči vsakogar, ko sliši, da se ima milijone za različne ruske emigrante, milijone za bogate muslimane za odkup njihovih veleposesev, med tem ko socialno uničenemu sorojaku ne pripozna niti pravice do odškodnine, ki jo je predpisala mednarodna alianca še pred svetovno vojno. Kje naj sedaj taki nesrečniki iščejo zastopstva, da pridejo do svojih pravic. Veržnikom, izvznikarjem in oderuhom se pripozna tekom vojne konjunktura nagrabljeno milijonsko premoženje, pomaga se jim celo do ugleda, ki bi ga nikdar ne imeli, med vojno oropanim se pa ne pripozna niti pravice, da zahtevajo nazaj, kar so po krivici izgubili. Socialna pravičnost, kje si?

Če že ti bedni med bednimi nimajo pravice zahtevati odškodnino od Italije ter kot pripadniki naše države niti od Jugoslavije, je prokleta dolžnost naše vlade, da to pravico sama brez ozira na razne pogodbe štiti na ta način, da se pri ministrstvu za socialno politiko ustanovi dovolj močan fond, iz katerega bi ti nesrečniki prejeli za utrpeljeno škodo vsaj tako svoto, da se jim omogoči nabavo novega pohištva. Vlada naj to stori nemudoma, da jo bomo spoznali kot socialno in pravično tudi po dejanjih. Naše poslance pa opozarjamo na to dejstvo in upamo, da bodo storili vse, da se take vnebovpijoče krivice odpravijo. F. R.

+ Cene za premog iz drž. rudnika Velenje. Pokrajinska uprava za Slovenijo je na novo določila prodajne cene premogu iz drž. premogovnika Velenje ter s tem znatno znižala dosedanje cene; nove cene veljajo od 1. oktobra t. l. Uradno določene cene so: za lignit: 32 K, 31 K, 30 K, 24 K; za kosovec 30 K, 29 K, 28 K, 22 K; za drobnj premog: 25 kron, 24 kron, 23 kron, 17 kron; za zdrob 23 K, 22 K, 21 K, 15 K, za 100 kg loko postaja Velenje. Za vsako vrsto premoga so določene 4 cene: prva cena velja za velenjski okoliš, druga za celjski okoliš, tretja za mariborski okoliš, za vsa Kranjsko in za Hrvaško do Zagreba; četrti za vse še oddaljene kraje. Diferenciranje cen za premog, namenjen v odda-

Karel Capek:

R. U. R.

Helena: Ne vem. Povej — ali gremo? Tako me je nečesa grozal Domin (jo prime za roko): Česa Helena?

Helena: Ah, jaz ne vem! Kot bi se na vse nekaj rušilo — ne izbežem — Prosim te, stori to! Pelji nas vse odtod! Poiščemo si kje na svetu prostorček, kjer ni nikogar. Alkivist nam postavi hišo, vsi se oženijo in imeli bodo otroke in potem —

Domin: In potem —

Helena: Potem pričnemo živeti od začetka, Harry — (Telefon zazvoni.)

Domin (se iztrga Heleni): Oprosti. (Vzame slušalo v roko.) Halo — da — — Kako? — Aha. Že grem. (Obesi slušalo.) Fabry me kliče.

Helena (sklene prosoje roke): Povej —

Domin: Da, ko se vrnem. Z Bogom, Helena! (Plane na levo.) Ne hodi ven!

Helena (sama): O, Bog, kaj se godi? Nana! Nana, hitro!

Nana (pride od desne): No, kaj spet?

Helena: Nana, poišči poslednje časopise! Hitro! V gospodovi spalnici!

Nana: No, koj (odide na levo).

Helena: Za božjo voljo, kaj se godi? Ničesar, ničesar mi ne pove. (Gleda skozi trieder k pristanišču.) To je vojna ladja! Moj Bog, kakaj vojna? Nekaj nakladajo nanjo — in kako hite! Kaj se je pripetilo? Na nji je ime — »Ul - ti - mus«. Kaj je to ultimatus?

Nana (se vrača s časopisi): Pušča jih, da se valjajo po tleh. Takole zmečkane!

Helena (razgrne hitro časopise): Stari, že teden stari! Nič, nič ni v njih! (Časopisi ji zdrknejo na tla.)

Nana (jih pobere, izvleče iz žepa očala z roženimi obroči, si jih natakne in čita).

Helena: Nekaj se godi, Nana! Meni je tako tesno! Ko, da je vse mrtvo, celo zrak —

Nana (črkuje): »Voj - na na Bal - ka - nu.« Ah, Jezus, zopet kren božja. Oh ta vojna pride tudi do nas! Je to daleč od nas?

Helena: Daleč. Oh, ne čitaj! Saj je vedno isto, vedno te vojne.

Nana: Saj ni čuda. Ali ne prodajate neprestano na tisoče in tisoče teh paganov za vojake? Ah Jezus Kristus, to je šiba božja!

Helena: Ne, ne čitaj! Nič nočem vedeti!

Nana (črkuje): Ro - bot - ski vo - ja - ki v pre - ma - ga - nem o - zem - lju ni - ko - mur ne pri - za - na - ša - jo. Poklali so nad sedem tisoč meščanskih ljudi. — Helena, ljudi!

Helena: To ni mogoče. Pokaži — (se skloni nad časopis in čita)

»Poklali so čez sedem tisoč meščanskih ljudi, očitno na ukaz poveljnikov. Dejstvo, ki nasprotuje.« — Na, vidiš, Nana, ljudje so jim ukazali!

Nana (črkuje): Tu je še nekaj debelo tiskanega: »Po - sled - nje no - vi - ce. V Hav - ru se je u - sta - no - vi - la pr - va ple - men - ska or - ga - ni - za - ci - ja Ro - bo - tov. Roboti, delavci in železnični uradniki so izdali oklic Robotom vsega sveta.« To ni nič. Tega ne razumem. A tu, moj Bog, zopet nek umor! Za pet ran Kristusovih!

Helena: Pojdi, Nana, odnesi časopise!

Nana: Čakaite, tu je nekaj velikega. »Po - pu - la - ci - ja.« Kaj je to?

Helena: Pokaži, jaz to vedno čitam. (Vzame časopis.) No le pomisli! (Čita.) V poslednjem tednu zopet ni bil priglasi en porod. (Časopis ji pade iz rok.)

Nana: Kaj naj to pomeni?

Helena: Nana, ljudje se več ne rode.

Nana (zliga očala): Potem je konec. Potem je z nami pri kraju.

Helena: Prosim te, ne govori tako!

Nana: Ljudje se več ne rode. To je kazen, to je kazen! Gospod je udaril ženske z nerodovitostjo!

Helena (plane kvišku): Nana!

Nana (vstane): To je konec sveta. V hudičevem napuhu ste se drznili ustvarjati, kot naš gospod Bog. Brezbožnost je to in norčevanje. A kot je Bog izgnal človeka iz raja, tako ga bo pregnal z vsega sveta!

Helena: Molči, Nana, prosim te! Sem ti kaj storila? Sem storila kaj tvojemu hudemu Bogu?

Nana (z veliko gesto): Ne norčujte se! — On dobro ve, zakaj vam ni dal otroka! (Odide na levo.)

Helena (pri oknu): Zakaj mi ni dal — moj Bog, kaj morem jaz zato? (Odpri okno in kliče.) Alkivist, halo, Alkivist! Priddite sem! Kako? Ne, poldite kar taki, kakršni ste. Tako prijetni ste v tej zidarski obleki! Hitro! (Zapre okno in se ustavi pred zrcalom.) Zakaj mi ni dal? Meni? (Se skloni k zrcalu.) Zakaj, zakaj ne? Slišiš? Kaj pa moreš ti zato? (Se zravna.) Ah, tako tesno mi je. (Gre Alkivistu v levo nasproti.)

Pavza.

Helena (se vrača z Alkivistom. — Alkivist je oblečen kot zidar, zamazan od apna in opeke): Kar naprej. Tako veselje ste mi naredili, Alkivist! Jaz vas imam vse tako zelo rada! Pokažite roke! Alkivist (skrile roke): Gospa Helena, pomazal bi vas, to je od dela.

Helena: Saj to je na njih najboljša. Dajte sem! (Mu stisne roke.) Alkivist, jaz bi hotela biti čisto majčkana.

Alkivist: Zakaj?

Helena: Da bi me te žuljave, umazane roke pogladile po lici. Sedite, prosim vas. Alkivist, kaj pomeni »Ultimatus«?

Alkivist: To pomeni »Poslednje«. Zakaj?

Helena: Ker se tako imenuje moja zadnja ladja. Ste jo videli? Mislite, da bom kmalu — napravil izlet?

Alkivist: Mogoče prav kmalu.

Helena: In vi vsi z menoj?

Alkivist: Hotel bi — da bi — da bi bili vsi poleg.

Helena: Povejte mi — ali se kaj zgodi?

Alkivist: Prav nič. To je le napredek.

Helena: Alkivist, jaz vem, da se pripravljata nekaj groznega. Tako tesno mi je. — Stavbenik! Kaj delate, kadar vam je tesno?

Alkivist: Zidarim. Slečem suknjo predstojnika in splezam na oder.

Helena: Ah, vi ste že leta in leta vedno na odru.

Alkivist: Zato, ker mi je že leta in leta tesno zaradi —

Helena: Česa?

Alkivist: Zaradi vsega tega napredka. V glavi se mi vrtili od njega.

Helena: A na odru se vam ne vrtili.

Alkivist: Ne. Vi ne veste, kako dobro de rokam, potežkati opeko, to položiti in pritrditi —

(Dolga priredba.)

ljenejšje kraje; sedaj se višji transportni stroški izravnavajo z nižjo ceno. V cenah so vštete tudi vse pristojbine. S tem se je velenjski premost tako pocenil, da je vsakomur mogoče preskrbeti se s cenenim kurivom za bodočo zimo; tudi industriji je zagotovljeno ceno gorivo.

— Nova delniška družba. Minister za trgovino in industrijo je dovolil Zadrugi trgovinskih bank v Ljubljani ustanovitev delniške družbe z imenom: »Zavod za impregniranje lesa d. d. v Ljubljani«. Osnovna delniška glavica znaša 500 tisoč K, a se sme vsištati na 4 milijone. Ustanovni občni zbor bo 20. t. m. ob 13. uri.

— Promet z devizami in valutami. V pravilniku o reguliranju prometa z devizami in valutami določeni odbor posluje od 7. t. m. naprej pri podružnici Narodne banke v Ljubljani. Uvozniki, kateri potrebujejo za plačilo nabavljenega blaga inozemska plačilna sredstva (devize, čeke, nakazila itd.) sprostimo, da si pravočasno preskrbijo s sredstvi za nakup teh plačilnih sredstev pri odboru. Zato je potrebno, da vlože pismo nekolikokratno prošnjo na ta odbor. V tej prošnji morajo navedeti, v kateri namen potrebujejo tuja plačilna sredstva in prošnji priložiti članu 11 pravilnika predpisano potrdilo o protokoliaciji in plačanih davkih. V o protokoliaciji se opozarja interesanti na določila navedbe o prometu z devizami in valutami. Rešitve prošnje odbor ne dostavlja. Stranke jih morajo toraj dvigniti same posredno ali neposredno v pisarni odbora pri podružnici Narodne banke v Ljubljani (Knafljeva ul.).

Dnevne vesti.

— Kdo bo ljubljanski podžupan? Kakor znan, je novozvoljeni podžupan ljubljanski g. Ambrožič moral odločiti to častno funkcijo, ker je demokratska stranka v svoji veliki ljubljanski državnih namestencev (ali do advokatov?) izglasovala občinski volilni red, po katerem državni namestenci ne sme biti občinski funkcionar. G. Ambrožič je učitelj, kot tak državni namestec in je moral, ker je navezan na svoje službene prejemke, odločiti podžupansko funkcijo. Včerajšnje »Jutro« in »Slov. Narod« je v zvezi s tem odstopom prinesel v zasedbičnem tonu vest, da bo podžupan sedaj postal g. Babnik. Pri gospodi okoli teh dveh listov se človek namreč začne šele pri doktorskem maslovu, obrtnik pa jim pomeni manjvrednega človeka, ki je zato tukaj, da plačuje davke, ki pa naj se ne predzri dvigniti oči h kakšni časti. No gospodo okoli demokratskih listov lahko pomirimo tudi v tem pogledu, ker iz verodostojnega vira izvedemo, da je pripravljen prevzeti podžupansko mesto — dr. Triller.

— Opozorjamo na današnji protestni šod proti dragini, ki se vrši ob pol 8. uri zvečer v »Mestnem domu«.

— Obrtnikom! Dostojne se nismo doželi, da bi se kak list tako norčeval iz našega stanu kakor »Jutro«. Demokratski v Ljubljani se niti za las ne razlikujejo od onih v Ptuj, ki so javno izjavili, da za župansko ali podžupansko mesto niti drugi ni sposoben kakor demokratski advokati. Za te ljudi, za demokrate, se človek začne šele pri advokatu. Obrtnika rabijo samo za stafažo, kot volilce. Nikjer v stranki ne dajo obrtniku odločujočo besedo. Žal, da je nekaj takih, ki kljub temu za njimi plačajo. Toda kakor stvari stoje, ne več dolgo. Ostali bodo advokati in židje sami. Obrtnik.

— Ugotovitev. Prof. Pirnat nas obvešča, da ni bil premeščen v Kočevje kazensko, temveč iz službenih razlogov. On da ni nikdar pozival, da naj pristopijo vsi Sokoli k NSS, temveč je le na shodu NSS v Celju pozival, da mora vsak član NSS pristopiti k Sokolu. Trdil je, da ima SLS zato toliko pripadnikov med inteligenco, posebno mlajšo, ker ji pomaga že v diških letih in jo navdušuje za svoj program medtem ko se napredne stranke premalo brižejo.

— Varno in plodonošno je naložen denar v »Jugoslovansko kreditnem zavodu« v Ljubljani, Mariljin trg 8. Vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun obrestuje po 4 in pol odstotka od dneva vloge do dneva dviga. Priporočamo vsem »Jugoslovanski kreditni zavod«. Državnega posojila so podpisale stranke pri »Jugoslovanskem kreditnem zavodu« za nad 400 tisoč kron.

— Nove železnice. Primorsko gradjevinsko društvo je dobilo koncesijo za podaljšanje liske železnice preko Knina do Splita. Naprej se bo gradila proga Knin — Pribudci, pozneje pa proga Gračac. — Cela proga mora biti izgotovljena v 2 in pol letih. Za gradnjo Jadranske proge je ministrstvu svet že našel odobril ter se vrše v ministrstvu sabračala že priprave za pričetek. Z delom se bo pričelo tekem 6 mesecev.

— Sprejem v službo državnih železnic. Inspektorat državnih železnic v Ljubljani sprejme za prometno in komercialno službo državnih železnic pet uradnih in pet poduradnih pripravnikov. Sprejemni pogoji in vsa pojasnila se osebno ali pismeno zvedo pri inspektoratu državnih železnic v Ljubljani, Bleiweisova cesta (lice), soba št. 21.

— Sprejem pri izčni železnici. Vpo-kolena sta inž. Jos. Schwarz v Zagrebu in višji revident Ant. Sterniša v Ljubljani. V službo so izstopili: strojni komisar inž. K. Klansberger v Mariboru in uradniška pripravnik Maks Smerdu v Mariboru ter Rado Mazl v Ljubljani.

— Radgonski Nemci imajo na mostu čez Muro črno knjigo vseh zavednih Slovencev iz Gor. Radgona in okolice, ki ne smejo stopiti na avstrijska tla, dočim smejo radgonske frajtrice nemoteno hajlati po Slovenskih goricah.

— Plebiscit za šepont. Po madžarskih zatrdilih je prišlo na konferenci v Beogradu do sporazuma, da se izvede v Šopronu in okolici plebiscit glede pripadnosti mesta in okolice Avstriji ali Madžarski.

— Izplačilo priznanje 20 odstotnega odplačila. Izplačevanje priznanic do 1000 K se prične še tokom meseca oktobra, za

— Obrtna kriza v Zedinjenih državah. V Zedinjenih državah se bliža kriza v obrtni stroki z naglimi koraki. Že te dni se mora odločiti, ali pride do strašnega boja, poleg drugega do stavke železniških uslužbencev, rudarjev in drugih delavcev ali do mirnega sporazuma, da bi namreč delavci pristali na zmanjšanje mezd. Med železniškimi uslužbenci je velika večina za stavko. Poznavalci razmer sodijo, da bodo zavladali v Ameriki štrajki v tolikem obsegu kakor še nikoli doslej.

— Švicarski kredit Romunski. Med švicarsko in romunsko vlado je zaključen dogovor, vsled katerega odpravi Švicarska Romunski kredit 40 milijonov švicarskih frankov, ki ga mora Romunska vrniti z dobavo žita. Ta dobava se mora pričeti že v prvih mesecih, zaključiti pa najkasneje v letu 1923.

— Francoska zunanja trgovina. Izvoz iz Francije je znašal v prvih osmih mesecih t. l.: živil se je izvozilo za 1237 milijonov, surovin za 3603 milijone, fabrikantov za 8495 milijonov frankov. Uvozila je Francija v istem času: živil za 3479 milijonov, surovin za 6700 milijonov, fabrikantov pa za 3430 milijonov frankov; uvozila je Francija za 274 milijonov frankov več kot izvozila.

— Kriza v premogovni industriji na Angleškem. Zadnji meseci so dokazali, da tudi znižanje plač ne more zmanjšati števila nezaposlenih v Angliji. V kratkem bo še 80.000 delavcev brez posla, ker so lastniki premogovnikov v Walesu sklenili, da ustavijo obratovanje nekaterih rudnikov.

vsote nad 1000 K pa se bodo izdale državne obveznice s 3 odstotnimi obrestmi in z amortizacijo do leta 1935. Ko bo objavljena zamenjava kron na osvojenem delu Dalmacije, bo ministrstvo izdalo tudi odločitev glede tisočkronskih bankovcev s ponarejenimi znankami.

— Podružnica »Jugoslovanske Matice« v Ptuj priredi v soboto 15. t. m. ob 8. uri zvečer v Društvenem domu predavanje o Koroških. Po predavanju nastopi znani oktet Slov. pevškega društva, ki bo prepeval slov. Koroške narodne pesmi. Vsa narodna društva vabljena!

— Društvo slovenskih leposlovcov. — Dobili smo poročilo, da se na predlog »Društva hrvatskih književnikov« sestane kongres jugoslovanskih književnikov še le v mesecu novembru tega leta. To v pojasnilo vsem, ki so se že prijavili ali ki so se hoteli prijaviti za ta kongres.

— Požar v Postojni. V noči 12. t. m. je požar uničil posestvo F. Francka. Škoda je ogromna.

— Vlom v župnišče. V Rovih je bilo dopoldne 2. t. m. vlomljeno v župnišče. Vlomilec so odnesli župnik in kuharici razne blaga za 9000 kron. Tatove so takoj zasledovali ter tudi našli v gozdu na dva maskirana moža, ki sta si ravno delila plen. Tatova sta pustila 8 litrov žganja in med, z drugimi predmeti pa sta zbežala.

— Nestropnost. Prejeli smo in priobčujemo: K tej novici smo prejeli tale popravke, ki so pripadajo: Cela zadeva o nastopu g. dekana Zabreta v Dravljah pri pogrebu Alojzija Ahlna je bila s strogo juridičnega vidika pojasnjena v »Slovencu« z dne 11. oktobra. Kar pa tiče pripombe, da so na pokopališču pri pogrebu »nekega Orla« govorili štirje govorniki, ki pripominjamo mi, da je odbor »Orla« prošil za dovoljenje kompetentno cerkveno oblast, kakor mora vsak storiti. Gospod stud. ing. prošnja za dovoljenje govorov in rešitev prošnje v ugodnem zmislu Vam je vsak čas na razpolago pri nas. »Orle« v Sp. Siskli.

— Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi na podlagi došlih prošni sledenja predavanja v nedeljo dne 23. oktobra in sicer: 1. v Čresnovici pri Slav. Bistrici strok. učitelj inž. Petkovšek o zboljšanju travnišva, 2. v Tinjah na Pohorju, živinogredarstvo Škofci o svinjereh in odvračanju kužnih bolezni, 3. v Vrblnem pri Zalcu živ. inž. inštruktor Županc o živinoreh, 4. v Sv. Lenartu pri Veliki Nedolži strok. učitelj inž. Koprivšek o govedoreh, 5. pri Sv. Benediktu v Slav. Gorah strok. učitelj Priol o sadjarstvu, 6. v Globokem pri Brezicah ravnatelj Belle o kmetijstvu.

— Zakon o zaščiti dece. Ministrstvo za socialno politiko pripravila reorganizacijo zakona za zaščito dece, ki bo stavljen zakonodajnemu odboru v odločitev.

Ljubljana.

— Jugosl. napred. akademsko društvo »Jadrano« ima svojo redno glavno skupščino (občni zbor) v sredo, dne 26. oktobra t. l. ob pol 20. uri v tajništvo. Narodni dom L. Dnevni red je objavljen v društvenem lokalnem na vseučilišču. Odbor.

— Udruženje gledaliških igralcev. pod-obzor Ljubljana priredi v nedeljo, dne 16. t. m. ob 11. do 12. ure dopoldne pred gradom »Tivoli« promenadni koncert muzike Dravske divizije v svrhu kritja spomenikov Verovška in Borštnika. Prostovoljni prispevki se hvalježno sprejemajo.

— Za »Gospodstviški Zvon« priredi v nedeljo, dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu društvo »Rokodelskih pomočnikov« Meškovo dramo »Mati«. Jedro Meškove »Mater« je problem ljubljani do domovine, do svojega naroda, do svoje rodne grude, do svoje matere-zemlje. Ker ravno v teh dneh naši bratje Korošci bridko čutijo to resnico, je prav primerno, da se uprizaru ta drama. Razen tega je na programu še petje koroških narodnih pesmi, govor g. dr. prof. Rožiča. Od našega občinstva pa pričakujemo, naj s svojim posebnim pokaže sočutje svojim trpečim bratom. Vstopnice se prodajajo v pisarni »Gospodstviškega Zvona« in v Ničmanovi trgovini. Gospodstviški Zvon.

— Gospodinj! Pridite zanesljivo vse v soboto 15. t. m. popoldne ob štirih v veliko dvorano »Mestnega doma«. Razgovor o sedanjih draginih in o ukrepih proti dragini. — Soc. gosp. in kulturno žensko društvo v Ljubljani.

— Kolo jugoslov. sester ima v soboto 15. t. m. ob pol 6. uri sejo v društveni sobi Solski dvorovi št. 211. Kolašice, pridite vse in pripeljte s seboj tudi nečlanice, ki imajo zanimanje za razpečevanje srečk Sestre. Zdravje se! Dolžnost vsake članice je, da pomaga pri slednji dobrodelni akciji! — Načelnica.

— V korist akademikom. V nedeljo 16. t. m. ob 8. uri zvečer priredi v Narodnem domu »Klub Primorsk« veliko prireditve z bogatim sporedom, v korist akademikom. Vstopnina 8 dinarjev za osebo. Rodbina, sestojajo iz treh oseb 15 din. Dobrodošli vsi!

— Akademikom! Pozivljamo celokupno ljubljansko akad. omladino, da se udeleži skupščine v soboto, dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne v univerzitetni zbornici. Tovaršili! Obsto tehniške fakultete je radi nepotrditve profesorjev vključ vsem vladnim izjavam ogrožen. Udeležba dolžnost. — Odbor prostotne skupščine.

— Red pevskih vaj pri »Ljubljanskem Zvonu«. Ženski zbor vsako sredo ob pol osmih, moški zbor vsak petek ob osmih zvečer, skupni vaj (mešani zbor) vsako nedeljo dopoldne ob 11. uri v vsak ponedeljek zvečer ob polosmih. Redno in točno! Odbor.

— Sprejem k državnim železnicam. Inspektorat drž. železnic v Ljubljani sprejme za prometno in komercialno službo pet uradnih in pet poduradnih pripravnikov. Sprejemni pogoji se zvedo osebno ali pismeno pri inspektoratu na Bleiweisovi cesti (lice), soba 21.

— Za »Jugoslovansko Matico« so članice in člani Bajsovega kluba nahrali na izletu v Kamniški Bistrici dne 24. in 25. septembra znesek 800 kron.

— Lekarna v Šiški. Lekarniška koncesija za Šiško je bila podeljena g. mr. pharm. Ivanu Joštu, dosedaj lekarnarju v Krškem. Lekarna se bo odprla začetkom leta 1922.

— Šoferji! Napovedan sestanek za v soboto je predložen na petek 14. okt. 1921 v gostilni Lovšin, Gradišče. Zvečer točno ob 7. uri. — Odbor.

— Umrl je v visoki starosti g. Miha Židan, čevljarški mojster in posestnik v Ljubljani. Pogreb se vrši danes ob 16. uri popoldne iz hiše žalosti. Zalogarjeva ulica 6 na pokopališču K. Sv. Križu. N. v. m. p.!

— Zgubila se je večja vsota denarja in črna platnena denarnica od trgovine Babič, Dolenjska cesta do Dolenjskega kolodvora. Posten najditelj naj vrne na policijski stražnik na Dolenjski cesti proti nagradi.

— Kubanska kazaška konjenica priredi na splošno željo občinstva v nedeljo 16. t. m. ob pol 4. popoldne na dirkališču Sokola ob južni železnici veliko benefično produkcijo z bogatim sporedom, ki bo obsegal 25 točk. Cene kakor zadnjič. Predprodaja vstopnic v trafiki Sever v Selenburgovi ulici in v restavraciji »Novi svet«.

— Našla se je manjša vsota denarja na sodišču; dobi se pri slugi deželnega sodišča Ivanu Škrabarju.

Na programu zabavnega večera »Dobrodelnega društva tiskarjev« v Ljubljani, kateri se vrši v nedeljo 16. t. m. ob 7. uri zvečer v vseh prostorih hotela »Union« se bodo izvajale poleg glasbenih točk godbe Dravske divizije še sledeče: Iv. pl. Zajc: Člana iz opere »Zrinski« (duet), izjavata člana kr. opere god. Šterkova in baritonist g. Romanovski. — Konjovčevce »Narodne pjesme« poje god. Šterkova. — »Vi plavke, vi crнке« izjava g. Truhovič s spremljevanjem klavirja. — »O, ti oasel stari, solatracija, izjava g. Gradiš, član kr. drame. — »Ozdravljen«, komedija-odejanka; sodelujejo: gd. Danilova, g. Gradiš itd. — Na vsopredju je poleg bogatega srečolova tudi ples, kakor je razvidno iz vsopredja, bo to prvi zabavni večer te vrste. Ker je vstopnina zelo nizka in je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene, je pričakovati obilga poseta.

Maribor.

Pozor obrtna društva in zadrage! Slovensko obrtno društvo v Mariboru pozivlja vsa bratska društva in zadrage bivše Stajerske, da pošljejo v njih lastnem in v interesu vsega obrtništva svoje naslove istemu, katero bo odslužilo naprej vodilo evidenco o vseh važnih navedbah in zadevah tiskajočih se vsega obrtništva, da pa more isto v danih slučajih tudi skupno nastopiti, potrebuje natančen seznam vseh v poštev prihajajočih zadrug in društev, da iste po potrebi tudi lahko obvesti.

Mestni svet ima v petek, dne 14. t. m. popoldne sejo.

Občinsko sodišče za pobiranje draginje je imelo dne 12. t. m. razpravo, na kateri so bili na dnevnem redu zopet mesarji. Tako je bil mesar Franc Filipič radi preko-račena maksimalne cene mesa obsojen na 1 mesec zaporu in 200.000 kron globe, mesar Vlahovič pa iz istih razlogov na 1 mesec zaporu in 100.000 kron globe. Razven imenovanih pa je bila obsojena tudi gostilničarka Pavlič, ki je naznanila mesarja Filipiča zaradi navijanja cene na 10 dni zaporu ter 4000 kron globe, ker je meso plačala, dasiravno je mesar zahteval zanj več nego maksimalno ceno.

Vsled sumljivih obiskov trah moških, ki so večino v opoldanskih urah prihajali v Hartingerjevo skladišče na Meljski cesti, odkoder so odnašali razno blago, jih je policija prišla in prišla na sled dobro organizirani tatniški družbi, ki je tekem zadnjih let izvrševala na raznih krajih, tako v Mariboru, v Ljubljani, pa tudi v Zagrebu vlome ter odnesla blaga za velike vsote. Vlomilec so trile brezposelni možje in sicer: Rajko Žolger in Franc Pačnik iz Maribora ter Franc Kifer iz Nemške Avstrije. Ugotovilo se je, da so vse vlome izvršili po dobro premišljenem načrtu. Žolger je imel poleg svojega, pravkar opisanega »poklica« še postranski zaslužek kot zastopnik neke zagrebške zavarovalnice. Tatniško detelijo so odvedli v zapore.

Celje.

Seja celjskega občinskega sveta. V ponedeljek se je celjski občinski svet zopet sešel k redni seji, katere je trajala od 6. ure zvečer do 1. ure ponoči. V začetku se je bil župan spominjal nesrečnega koroškega plebiscita. — Nato se je odobril zapisnik zadnje seje. — Sledilo so volitve v mestni solski svet. Izvoljenih je pet članov: 2 JDS, 2 JSDS in 1 NSS. — Poročilo personalnega odseka: Razpislo se še enkrat mesto magistrskega vodje. Mesto mestnega fizika se je oddalo dr. Manu Deraunju. Iznova se razpislo tudi mesto stavbnega inženirja. Sklepi bivšega nemškega obč. sveta glede službene pragmatike se proglasijo neveljavnim, ker jih ni potrdila dež. vlada. Sestavi se nova pragmatika in revidirajo sklepi o

definitivnem nastavljenju posameznih mestnih uslužbencev. — Zvišajo se prejemki mestnim stavbnim delavcem ter uslužben-
cem plinarne in elektrarne. V občinsko sodišče za pobiranje draginje so imenovani g. Lesničar, Stern in Modic. — Sklepa se dalje o stavbi novega mostu čez Savinjo in o podzavljenju ceste Celje—Zagreb. Stavi naj se tudi gradnja mostu, s katero bi se naj pričelo s prihodnjim letom, v drž. proračun. — Občina najame za investicije v plinarni in drugod pri Južnostajerski hranilnici v Celju 4 milijone kron posojila. Občina prevzame garancije za pokritje deficita obrtno-nadaljevalnih sol za 1921/22. — Sklene se, da podpisuje občina Celje 50.000 dinarjev drž. posojila. — 16 prošnikov-jugoslovancev je bilo sprejetih v domovinsko zvezo, drugim pa se zagisura sprejem, če si pridobijo jugoslovansko državljanstvo. — Povišajo se sejmске pristojbine. Tržno nadzorstvo se poveri g. Pozničju. Mleko na trgu se bo večkrat preizkušalo. — Podelilo so se nekatere nove koncesije za mesarsko obrt, prodajo slanine na Dočkovem trgu l. dr. — Nato se je razpravljalo o stavežu policije, sklenilo se je vztrajati pri glede tega storišnih sklepah v zadnji seji obč. sveta. — Odobrena je bila pogodba s tovarnarjem Pertinacem za prostor, kjer stavi tvornico. Razpravljalo se je še o prodaji stavbnih parcel na Spodnjem Lanovcu raznim tozadevnim interesentom, kakor Putnikovič, Rakoschju itd. Prvi hrvatski študentski se prada vrt med »Unionom« in Jarčvo hišo pod pogojem, da v l. 1922 zgradi tam najmanj dvonadstropno stanovanjsko hišo. — Ob 1. uri ponoči je župan nato zaključil sejo.

Mestni solski svet celjski je sedaj po izvolitvi članov iz mestnega obč. sveta in izvolitvi zastopnika učiteljskega kompletna in po priheli v najkrajšem času poslovali. To je nujna potreba, ker čaka mnogo zadev rešitve. — Nova komanda v Celju. Tu se je ustanovila komanda pograničnih orožniških čet, ki sestojijo iz Rusov. Komandant je srbski podpolkovnik. — Okrajno glavarstvo v Celju je potrdilo izvolitev župana in svetovalcev v celjski okoliški občini. Zapisreka župana bo v soboto 15. t. m. — Občinski zastop prične v najkrajšem času z delom. — Armilski komandant general Pečič iz Zagreba se je mudil te dni v Celju na inspekciji.

V občinsko razsodišče za pobiranje draginje sta bila kot zastopnika uradništva izvoljena g. dr. Kus in dr. Farčnik.

V mestni solski svet celjski je kot zastopnik učiteljskega izvoljen meščansko-solski ravnatelj g. Beno Serajnik.

Državno posojilo. Profesorski zbor celjske gimnazije je podpisal 25.000 kron drž. posojila, učiteljsko celjske deške okoliške šole pa 13.400 kron.

Društvo javnih namestencev v Celju se je ustanovilo v terek na zborovanju v Narodni. Predsednik je inž. svetnik g. Avgust Sedlar. — Prememba posesti. G. Fr. Perger je prodal svojo hišo in gostilno pri vojašnici Kralja Petra g. Orešniku z Vranskega in se izseli v Maribor.

Društvo odvetniških in not. uradnikov v Celju je izvolilo častnim članom dozdaj-nega društvenega predsednika g. Ignaca Založnika.

Krajni solski svet za Okolico Celje je z dnem 18. sept. 1921 solskim sestram za vzdrževanje okoliške dekliske šole zvišal mesečno podporo od 200 na 300 kron.

Na sestanku drž. namestencev v Celju glede neznanega stanja povzročene radi draginje in Nar. domu so se sprejele tri resolucije in sicer: prva glede draginje in plač drž. namestencev; 2. proti nečloveški naredbi glede bolniških dopustov ter za zagisuranje brezplačne bolniške oskrbe v bolnicah, in 3. za reorganizacijo Glavnega Saveza potrošaških zadrug.

ALI SI ZE PODPISAL DRŽAVNO INVESTICIJSKO POSOJILO? POJDI IN STORI SVOJO DOLŽNOST TER PODPIŠI DRŽ. POSOJILO!

Ptuj.

Nekateri ptujski trgovci, zlasti mesarji, jako arogantno postopajo, v pravem pomenu besede nadržljivi in žalijo stranke. Niso stranke zaradi mesarjev in trgovcev tukaj, temveč narobe.

Ptužani se veselijo, da so Italijani prepovedali uvoz goveje živine in mesa. Sedaj ne bodo mesarji imeli vzroka trdit, da ne dobijo živine, ker da gre vse v Italijo, s katerimi cenami ne morejo konkurirati. — Italijani so res velikodušni! Sami so prišli do prepričanja, da to ne gre, da bi se pustilo, da se vsa živina k njim uvozi, tako da bi morali Jugoslovani prihodnje leto trpeti pomanjkanje mesa.

Pevsko društvo »Zarja« je začelo z rednimi pevskimi vajami. — Pevske vaje se vršijo vsako sredo in soboto v gornji dvorani Nar. doma od 19. do 21. ure. Novi pevci dobrodošli!

V hribovitih Halozah je veliko pomanjkanje vode. — Ljudje plačujejo za liter pitne studenčnice do 15 kron, ali pa zamenjajo s isto količino vina.

Iz velike voljošnice prhaja takšen smrad, da je nemogoče iti po okoliških ulicah. Ugotovilo se je, da so vsa stranišča prenapolnjena in prihaja blato že na dvorišče. Mestna občina, čije last je omenjena voljošnica, v kateri stanuje nad 20 strank, povrh tega je tam nastanjenih par razredov deške šole, naj bi čimprej preskrbela za odvoz fekalij. — To je srnnota, da se mora občina na take nedostatke potom časopisja žigosati, ker niso vse osebne intervencije nič zalegle.

Književnost in umetnost.

Moj ljubki. Zivalske slike za naše malčke. Risal A. Koželj. Izdala in založila A. H. in O. F. Tiskala Zvezna tiskarna v Ljubljani. Cena 32 K. Knjiga je namenjena našim malčkom, ki še niso prodrli v skrivnost čitanja. Dozdaj smo večino segali po slikanicač tujega izvira; a tu imamo delo domačega umetnika-illustratorja, ki je spretno izbral pestrre prizore iz bitja in žitja naših dvo- in četveronožcev. Koliko zanimivih zgodbic bo lahko mamica pripovedovala svojemu radovednemu malčku ob teh ljubkih slikah: zdi o

skrbni muči in razposajeni malčci ali o zaičji pojedin v zelniku, zdi o dobrotnici v hlevu, o kokoški rodbini na dvorišču, zdi o zborovanju gosi na ribniku, o srečnem pastirju med drobnico itd. itd. Tako bo nežni otroški duši rastlo zanimanje in spoznavanje za živili in prirodo, ki mu bo pozneje v življenju čisto prijetno razvedrilo in uteha. Oprema knjige je svojemu namenu primerna; na trdni lepenci oživlja menjava tona celostranske slike, Cena zaradi izredno visokih stroškov, ki jih dandane zahteva izvedba ilustriranih del, je nizka; zato bodi lična in trpežna knjiga topla priporočena vsem, ki ljubijo nežno mladino!

Zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga je izdala Slovenska Matica v Ljubljani, je vnanjim naročnikom — iz-
vzemši onim, ki so naročili nalepljene izvode — že razposlan. Ko prejme Matica naročeno platno, ga bo razposlala tudi slednjim. Zemljevid, ki stane 80 K (z ovojem 86 K, po pošti 92 K) dobe ljubljanski naročniki proti izkazilu o plačani naročnini v društveni pisarni na Kongresnem trgu št. 7-II, ob delav-nikih od 3. do 5. ure pop. Ker obsega naklada zašodno število izvodov, pri-poročamo zemljevid tudi onim, ki na-ročnine doslej še niso plačali.

Cika Jova—Zmaj: Malaj in Malon in druge pesmi za deco. Poslovenil A. I. Gradnik. Založba »Jug« v Ljubljani. Cena vezani knjigi 14 K, po pošti 2 K več. — Naša mladinska literatura je nadvse revna. Zato moramo s hvalje-znostjo sprejeti vsako mladinsko knji-go, ki jo nam o priliki naklonijo slo-
venski založniki. Z veseljem pa moramo konstatirati, da lepe knjige Malaj in Malon ni treba presojati s tega stališča, ker v njej so v vzornem prevodu zbrani taki biseri, da bi se knjiga uve-
ljivala tudi pri preobloženosti književ-
nega trga. Cika Jova je priznan mladi-
nski pesnik, ki je za zbirke pesmi »Kalamandria« prijubljen tudi med Slo-
venci. Z zbirko pesmi »Malaj in Ma-
lon« pa postane gotovo najljubši pesnik slovenske mladine. Samo pre-
berite njegove pesmi »Na ledue«, »Ra-
čun brez krčmarja«, »Anka-ciganka«, »Tinček-pobalnik« itd. in izpoznali boste, da se niste brali zlepa tako lepih pesmic. — Kakor je rečeno, prevod je izvršen, saj ga je oskrbel naš pesnik Gradnik. — Ker je poleg tega cena knjige zelo nizka in oprema lična, pri-poročamo knjigo vsem najtopleje! — Solske vodstva, stariši in ljubitelji mladine, obdarite otroke z neumrjočimi deli njih pesnika — Strica Jove!

Knjiga se naroča pri Založništvu »Jug«, Ljubljana, Pred Skofijo 21.

Slovenska čitanka za drugi razred sred-njih sol, sestavljen višji solski nadzornik J. Wester. Cena vez. knjigi 17 dinarjev.

Plizka za višje razrede srednjih sol, napisal prof. I. Reissner. Cena vez. knjigi 36 dinarjev.

Koroško.

Prevalje. Dne 9. oktobra 1921 je pri-r-
dilo prostovoljno gasilno društvo za Pre-
valje vinsko trgatve z godbo in plesom, ka-
tera je prav dobro uspela. Na veselici se je
tudi nabrala lepa vsota za »Gospodstviški
Zvon« in Jugoslovansko Matico. — Dne 10.
oktobra 1921 pa je priredilo Kolo Jugoslo-
vanskih sester v Pravalah družabni večer.
Na programu je bil govor in deklamacije.
Udeležba je bila popolna, manjkalo je sa-
mo nekaj mladenčev, kateri nimalo nobe-
nega pojma za narodno delo na severni
meji. Družabni večer je otvorila predsedni-
ca Kola Jugoslovanskih sester g. Verhovnik
v jedrnatih besedah ter podala besedo g.
dr. Šašlmu. Govornik nam je obrazložil po-
me 10. oktobra na izid nesrečnega plebisc-
ita na Koroškem. Njegove besede so se
glasile, da sicer še kralj Matjaž spi v Pod-
peči, ampak njegova armada se zmira mno-
ži, dokler ne bo rešila naših bratov Ko-
rošev in tudi bratov Primorcev od tujega
jarva. Govoril je tudi g. učitelj Dobršek o
pomenu društ

Drobiž.

* Zena rodila purana. Neki pokrajinski list poroča: V Petrinji je neka ženska rodila purana s perjem. Seveda so se mnogi čudili, kako je to mogoče. No, stvar je sedaj pojasnjena. Ta žena je tisti dan prala v neki hiši. Preden je pa odšla, je gospodinja opazila, da se je ženska nekam čudno odebila. To se je gospodinja zdelo sumljivo in da se prepriča, kaj bi to bilo, zaukaže ženski še neko delo, vsled katerega je morala iti po lestevici. Ženska jo je ubogala in tedaj ji je gospodinja pogledala nekoliko pod krilo. Toda že na sredi lestvice se je vrnila in se vsedla na tla, češ, da ji je postalo slabo. Gospodinja ji dvigne krilo in tedaj se prikaže na svetlo krasen puran, katerega je prefriganka mislila odnesti. Gotovo to ni bil prvi puran, ki je zašel na to čudno pot.

* Posilstvo. Iz Prage se poroča: Starši 13 letne učenke Marije Rybkove iz Prerova so opazili, da se hčerka nenavadno redi. Peljali so jo k zdravniku, ki je ugotovil, da je dekletce v drugem stanju. Po dolgem zasliševanju je priznala, da je podlegla nasilju nekega sestanovaleca v domači hiši. Dotični stanovalec z imenom Zamykal je že odveden v zapor.

* Adelina Patti — Moravanka. Olomuški »Českosl. Denik« je prinesel podlistek R. Martinčiča o rojstnem kraju slavne pevke Adelina Patti jeve. Kakor znano, je prišlo svoj čas do časniškarske polemike glede narodnosti

slavne umetnice. Italijani so trdili, da je italijanskega rodu, španski listi so pisali, da je španske narodnosti, a Francozi so govorili o njej kakor o pristni Francozinji. V istini pa se je Patti rodila v Hustopeči na Moravskem na 9. dan meseca aprila 1843. leta. Njen oče je imel priimek Chlupaty (kosmati, Kosmač), a Adelina je napravila iz prozaičnega očetovega priimka svoj umetniški priimek s tem, da je odbila prvi zlog chlu. Prvi učitelj proslavljene pevke je bil znani godbenik Moric Strakoš iz Brna. Ko je v letu 1863. ob priliki 1000 letnice krščanstva imela peti na Velegradu, ji je to dunajska vlada prepovedala, češ, da je to panslavistična propaganda. Patti je odgovorila, da sme kakor rojena Moravanka vendar slaviti Boga v svoji mili materinščini. A ko so ji zagrozili, da se mora potem odpovedati svoji službi na Dunaju, se je vdala. Francosko in angleško se je naučila pozneje. Na nekem koncertu v Čikagu sta bila med poslušalci tudi dva Slovaka, s katerima je slavna umetnica govorila slovaški.

* Steinachovo pomlajevanje in rak. Na francoskem je vzbudila veliko zanimanje operacija dr. Finsterja, kateremu se je posrečilo zmanjšati rano od raka na jeziku nekega pacienta na način, da ga je »pomladila« po Steinachovi metodi. Pacient ni sicer ozdravil popolnoma, toda njegov organizem je postal odpornejši in vsled tega se rana ni mogla več toliko širiti. Tako časopisi. Koliko pa je na stvari res-

nice, o tem bi zamogli izreči sodbo zdravniki. O Steinachovi metodi so se namreč pisale že prave bajke, v katerih so se izgubili celo istiniti dogodki.

* Število prebivalcev v Budimpešti. Pri zadnjem popisovanju se je ugotovilo, da ima Budimpešta 930.000 prebivalcev, dočim jih je imela leta 1910 le 880.000. Glasom letošnjega popisovanja je v Budimpešti žensk 70 tisoč več nego moških. Po veri je 60 % katolikov in 212.000 židov.

Proda se:

FOTOGRAFIČNI APARAT

6 X 9 na filme z vsemi potrebščinami ceno na prodaj. Na ogled pri »Aloma Company« d. z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3 2084

LEPA ENONADSTROPNA HIŠA

z lepim vrtom v Ljubljani naprodaj. Cena zmerne. Naslov v upravi lista. 3201

DOBRO IZPELJANA, KLJUČAV-

NIČARSKA IN MEHANIČKA DELAVNICA

na prometnem mestu z bogatim inventarjem je naprodaj. Kupec lahko prevzame vreleno delavnico. Natančneje v upravi lista. 2085

ŽENSKA ZIMSKA TEMNO-

ZELENA SPORTNA OZLEKA

popolnoma nova, se po ugodni ceni prodaj. Polze se pri Letnarjevih, Dunajska c. 25.

DOBRO IDOČA RESTAVRACIJA

IN MESARIJA

blizu Ljubljane se prodaj. Stroji za izdelovanje klobas, na električni pogon, pripravno tudi za kako drugo obrt ali manjšo tovarno, prodaj se z opravo ali brez. Polze se v upravi tega lista. 2053

Službe:

STROJEPISec (STROJEPISKA) IN STENOGRAF

za slovenski in nemški jezik se takoj ali v bližnjem času pod ugodnimi pogoji sprejme. Stanovanje event. zasigurano. Dr. Ivo Benkovič, odvetnik v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6-I. 2083

VEČ PRIDNIH DELAVK

sprejem. One iz Ljubljane in bližnje okolice imajo prednost. Kartonažna tovarna Ivan Bonač, sin, Čopova cesta 16. 2079

MLADE, INTELIGENTNE DELAVCE

katere bi izučil v papirni stroki sp. ejmem. Kartonažna tovarna I. Bonač, sin, Čopova cesta 16. 2080

KOT GOSPODINJO

sprejem. starejšo žensko, ki bi opravljala vsa hišna dela. Služba trajna. Nastop takoj. Sprejem tudi krojaškega pomočnika. Fr. S. Hrovat, krojač in posestnik Gaberje št. 75 pri Celju. 2077

KNJIGOVODJA

ali spreten kontorist, samostojna moč z večletno prakso z dobrimi spricvali, zmožen ameriškega knjigovodstva in bilance ter slov.-hrvaškega in nemškega popisovanja se sprejme proti dobri plači takoj ali pozneje. Pismene ponudbe je nasloviti: F. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova ul. 1. 2090

VEČ DOBRO IZVEZBANIH KROJAKIH POMOČNIKOV

za moško in damsko delo za trajno proti dobri plači sprejme Andrej Oman, krojaški mojster, Rathenbourg. 2094

URADNIKA

iščeta delo za popoldanske ure ali na dom. Ponudbe pod »Računarc« na upravo »Jugoslavije«. 3197

PEKAR IN NATAKAR

v obeh obrtih dobro izobražen v starosti 29 let s premoženjem 60.000 K se želi seznaniti z gospodično ali vdovo od 18 — 30 let. Ponudbe pod »Jugoslavije« na upravo lista. 2092

DVA KROJASKA POMOČNIKA

sprejme takoj Janko Rozman, Zgornja Siska 24. 2093

Razno:

500 K NAGRADE

izplača inženjer onemu, ki mu preskrbi čedno, mirno in svetlo sobo ali sobico v mestu. Ponudbe pod »nagrada« na upr. lista. 2086

Zenitne ponudbe:

DVA NAOBRAŽENA MLADENIČA

prvi 21 sin tvorničarja, drugi 29 samostojen obrtnik in trgovci, ki žive na srečno, bi rada gospice, če tudi za večno. Dvajset in eden, da mu sličen ni nobeden, dvajset in devet, želi z devotično živet. Zato potrudi se, sedaj je čas, in Ti lepa, dražestna vaščanka, dobiš možičekna lahko, da podoben mu le redki bo. Zato podruži se, sedaj je čas, da se enkrat ne pokesaš. Dvajset in eden pod »Cvetje« dvajset in devet pod »Potrgal« na upravo »Jugoslavije«, samo s sliko, brez nje v koš. 2081

MESAR

star 28 let s premoženjem 50.000 K se želi seznaniti z gospodično ali vdovo od 20 do 30 let. Ponudbe pod »Jugoslavije« na upravo lista. 2091

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ponovno se je v trgovskih krogih izrazila želja, naj se ustanovi trgovska spedijska družba, katera bi se pečala z vzkladitvenjem blaga, izvrševala carinsko manipulacijo in spedičijo na vse strani ter vzdrževala carinsko tranzitno skladišče (smetišče) in na ta način nudila vsem stanovskim tovarišem ugodnosti, katerih danes pri raznih zasebnih spediterjih in carinskih posrednikih ne uživajo, temveč le-ti blago strahovito podražujejo. Trgovci Slovenije, upoštevajoč to obče koristno željo, so sestavili pripravljalni odbor, kateri je imel nalogo, vse potrebno ukreniti ter pripraviti za ustanovitve.

„ORIENT“

mednarodne, trgovske, in skladiščne delniške družbe v Mariboru

z delniško glavnicco Din. 1.000.000.—, katere ustanovitev je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921 VI. šte. 3905, konc. listina z dne 3. oktobra, šte. 7008, oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Na podlagi tega dovoljenja se daje v podpis

eden milijon dinarjev

delniške glavnice, ki je razdeljena na 10.000 delnic v nominalni vrednosti po Din. 100.— za komad, glasečih se na prinosca.

Razni stroški pri izdaji delnic znašajo 15 dinarjev na vsako delnico.

Nominalni znesek po Din. 100.— in pa stroški po 15 Din. se morajo v celoti plačati takoj pri podpisu.

Podpisovanje se vrši od 15. oktobra 1921 do 6. novembra 1921.

Subskribenti imajo pravico dvigniti z dnem 20. novembrom 1921 vplačano protivrednost za nedodeljene delnice.

Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.

Začasno se bodo izdala potrdila o dodeljenih delnicah, ki se bodo pa pozneje zamenjale za delnice družbe »Orient«.

Kot subskripcijska mesta fungirajo: Centralna banka v Zagrebu in njene podružnice; Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, njene podružnice in afilije; Mariborska eskomptna banka in njene podružnice; Gradjanska banka v Beogradu in njene podružnice in vsi trgovski gremiji in trgovske zadruge.

Vabimo Vas v svoj krog, da si ustanovimo mogočno stanovsko spedijsko družbo, katera nas bode rešila odvisnosti in izžemanja raznih izkoriščevalcev našega stanu.

Družba ustanovi podružnice v Ljubljani, Beogradu, Subotici, Rakeku, Splitu, Barošu, Sclunu in Konstantinoplu.

Organizirajmo se, ker edinole v organizaciji je moč.

Podpisujte torej delnice naše »ORIENT«, mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru.

Maribor, dne 14. oktobra 1921.

Bratje Tavčar, industrijalet v Mariboru.
Franc Unida, trgovec v Mariboru.
Ivan Koražila, trgovec v Mariboru.
Peter Majdič, industrijalet v Celju.
J. Medved, veletrgovec v Ljubljani.
Hinko Pogačnik, industrijalet v Rušah.
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani.
Vilko Welzel, trgovec v Mariboru.
Albert Pečovnik, trgovec v Mariboru.
Gustav Bernhard, trgovec v Mariboru.
J. Samec, veletrgovina v Ljubljani.
A. & E. Sikšerna, veletrgovina v Ljubljani.
Josip Rosenberg, industrijalet v Mariboru.
Anton Tonec in dr., veletrg v Mariboru.
Alojz Žnidaršič, trgovec v Mariboru.
Eksportno društvo Mathels, Suppanz in dr. v Mariboru.
Jos. Soroc, trgovec v Mariboru.
»Drava«, lesna in industrijska d. d. v Mariboru.

Matej Medžet, veletrgovec v Ljubljani.
Ivan Lininger, veletrgovec v Ljubljani.
Franjo Čuček, industrijalet v Ptuj.
Alois Senčar, trgovec v Ptuj.
Miloš Gmus, glavni tob. zal. v Mariboru.
Franc Starčič, trgovec v Mariboru.
M. Berdals, trgovec v Mariboru.
Karl Haber, trgovec v Mariboru.
Prva Mariborska tov. mlla v Mariboru.
Ing. Hummler, Adolf, eksp. v Mariboru.
Kobi Drago, industrijalet v Mariboru.
Viljem Freund, tovarnar v Mariboru.
Jakob Zadravec, industrijalet v Strnišču.
Karl Peritnač, industrijalet v Celju.
Davorin Tomah, trgovec v Ptuj.
Anton Brenčič, trgovec v Ptuj.
M. E. Šepec, trgovec v Mariboru.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je naš dobri oče, stari oče, stric in svak, gospod

MIHA ŽIDAN

čevljarški mojster in posestnik

v sredo, 12. oktobra, ob 20. uri izdihnil blago dušo.

Pogreb nepozabnega rankega se vrši danes ob 16. uri popoldne iz hiše žalosti, Zalokarjeva ul. 6, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra.

Žalujejo ostali.

„Računovodja -- blagajnik“

v premogovni stroki verziran se sprejme.

Gospodje, kateri so bili že pri premogokopih zaposleni imajo prednost. Nastop 1. novembra 1921.

Ponudbe na Sentjanški premogovnik v Krmelju Dolenjsko.

Pozor! Priporočam Pozor!

vsem trgovcem in prekupevalcem, kakor tudi sl. občinstvu lastne medene in voščene izdelke (pecivo, krampusi, božično blago, svečice) ter izdelke voščene robe. — Zahtevajte cenik!

FRANJO CVILAK, Slov. Bistrica.

Proda se

več posestev v bližini Tuzle v industrijski in rudokopni okolici mesta 3 do 12 km daleč. Pripravna so za mlekarstvo in trgovino.

Vprašati pri

Gj. Vasiljevič, Tuzla, Bosna.

Iščem družabnika (družabnico)

za izvoz jabolk za prešanje in namiznih ter suhih sliv in slivovice kakor tudi pridelkov iz Bosne in Srbije. Najmanjša vloga 100.000 dinarjev. Riziko izključeno. Prvo bosansko izvozno podjetje.

Gj. Vasiljevič, Tuzla, Bosna.

POZORI

POZORI

BANKE, GROSISTI, TOVARNE!

NAJCENEJŠA IN NAJBOLJŠA REKLAMA JE ŽEPNI REKLAMNI

KOLEDAR

ZA LETO 1922.

LIČNE ŽEPNE REKLAMNE KOLEDARJE ZA LETO 1922 V DVEH LIČNO IZDELANIH OBLIKAH 6X4 cm in 12X7 cm IZDELUJE VSAKO MNOŽINO V NAJKRAJŠEM ČASU

ZVEZNA TISKARNA IN KNJIGARNA V LJUBLJANI.

ZAHTEVAJTE OFERTO!

ZAHTEVAJTE OFERTO!